Bildande av Djupadalens naturreservat i Norrköpings kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsen Östergötlands beslut
Länsstyrelsen förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Syfte, föreskrifter och skötselplan för naturreservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. § 4 miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Djupadalen.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt fastighetsägare och innehavare av särskild rätt vars rättigheter att använda mark- och vattenområde berörs inom reservatsområdet.

Syftet med reservatet
Syftet med Djupadalens naturreservat är att bevara och vårda den biologiska mångfalden och variationen av värdefulla naturmiljöer som finns i området. Främst gammal gran- och lövsumpskog och grandominerad barrblandskog med aspinslag. Fuktig miljö med gamla träd och död ved är viktiga strukturer. Ett övergripande mål är att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 ska uppnå eller behålla ett gynnsamt tillstånd. Vad gäller Djupadalens naturreservat handlar det främst om naturtypen Taiga, samt i en mindre del naturtypen Lövsumpskog med därtill hörande flora och fauna. Reservatet ska även tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och i huvudsak utvecklas genom naturliga processer. Åtgärder för att, i begränsade delar, återställa områden med planterad ung gran och tall, så att de utvecklar naturskogskvalitéer, kan bli aktuella liksom åtgärder för att gynna enstaka grova vidgreniga tallar samt grov asp. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Föreskrifter
Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;

2. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar genom att ta bort eller upparbeta dött träd eller delar av träd eller vindfälle;

3. anordna upplag;

4. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;

5. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller fyrhjuling eller liknande mindre fordon vid uttransport av fällt vilt;

6. uppföra torn, byggnad, mast, luft- eller markledning eller annan anläggning;

7. ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området.

Förbuden i A-föreskrifterna har bestämts med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet utan att någon ytterligare ersättning utbetalas:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;

2. avdödning av ungt barr i begränsade delar;

3. uppsättning av informationstavla;

4. friställning av enstaka vidgreniga ljusgynnade träd;

Bestämmelserna i B-föreskrifterna har bestämts med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen bestämmer att följande förbud om rätten att färdas och vistas inom reservatet ska gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;

2. samla ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;

3. störa djurlivet genom att till exempel klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur med undantag av enstaka individer för artbestämning i vetenskapligt syfte.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

4. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;

5. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

Förbuden i C-föreskrifterna har bestämts med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1 till B4.

Skötselplan
Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 3.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet
Djupadalens naturreservat har höga naturvärden knutna till framför allt gammal grandominerad barrblandskog och sumpskog. Skogen är rik på gamla träd liksom död ved både i form av lågor och torrträd. Det i stora delar fuktiga mikroklimatet i kombination med gamla träd och död ved, i olika grovlek och nedbrytningsgrad, ger goda livsförutsättningar för många sällsynta lavar, mossor och vedsvampar. Flera rödlistade och ovanliga arter är funna inom området. Särskilt värda att nämna är de ovanliga arterna hållav, som sällsynt förekommer på al i sumpskogen och vedsäcksmossa som behöver kraftigt nedbrutna och fuktiga granlågor. Det här är goda exempel på arter som har svårt att klara sig i brukad skogsmark varför området är lämpligt att skydda som naturreservat.

Områdets naturvärden, storlek och placering i landskapet gör Djupadalen prioriterat för områdesskydd enligt den nationella och regionala strategin för områdesskydd i skog.

Natura 2000
Delar av reservatet är ett Natura 2000-område med namnet Stora Grundgölen och områdeskod SE0230293. Arealen är 3,4 hektar. Följande habitat enligt EU:s art- och habitatdirektiv finns i Natura 2000-området:

- Taiga, habitatkod 9010, 2,9 hektar
- Lövsumpskog, habitatkod 9080, 0,5 hektar

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatsbildningen.

Lämplig användning av markområde
Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska densamma tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Djupadalens naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning
Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Djupadalens naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten
Länsstyrelsen ska enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs, göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att naturreservatsbildningen inte medför negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet. Ordningsföreskrifterna ska samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster
Bildandet av naturreservatet är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv" om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Länsstyrelsen bedömer att Djupadalens naturreservat bidrar med reglerande, styrande och kulturella ekosystemtjänster. Särskilt nämnvärda är ekosystemtjänsterna biologisk mångfald, frisk luft, inbindning av koldioxid och rekreation.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Djupadalens naturreservat uppmärksammades i dåvarande MoDo:s nyckelbiotopsinventering 1996. Norrköpings kommun uppmärksammade området i sitt naturvårdsprogram 2002 genom en sumpskogsinventering 2000. En fördjupad dokumentering gjordes i samband med Länsstyrelsens inventering av skyddsvärda skogar på Holmen Skog ABs mark år 2006.

Reservatsbildning

Reservatet har ingått i en samlad ekonomisk överenskommelse mellan Holmen Skog AB och Naturvårdsverket för många reservatsobjekt i landet. Efter förhandling, med utbytesmark från statliga Sveaskog AB som ersättning, har staten genom Naturvårdsfonden tagit över ägandet av fastigheten. Reservatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet 2013.

Remissyttranden

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut och skötselplan till berörda och sakägare som Holmen Skog AB, Norrköpings kommun, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen och Naturskyddsföreningen. Remissvar har inkommit från Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning och Norrköpings kommun.

Skogsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökning är positiva och har inga ytterligare synpunkter. Norrköpings kommun skriver i sitt remissvar: ”Naturreservatet föreslås ligga i ett område som enligt översiktsplanen är prioriterat för vindkraft. Innan nytt naturreservat bildas måste eventuell konflikt mellan vindkraft och naturreservat klaras av.”

Länsstyrelsen avvägning med avseende på remissyttrandena

Se bilaga 4.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 ska uppnå eller bevara ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § första stycket miljöbalken.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver inte tillstånd enligt 7 kap. 28 a §, andra stycket miljöbalken. Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan dock kräva tillstånd.

Tillståndsprövning ska föregås av ett tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning ska en

miljökonsekvensbeskrivning bifogas tillståndshandlingarna enligt 6 kap. 1 § miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen ska belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, naturvårdsdirektör Mikael Norén, funktionschef Emma Hagström, länsjurist Rebecka Djerfsten, samhällsplanerare Gun-Marie Gunnarsson och antikvarie Mattias Schönbeck deltagit.

Kristina Zetterström
Länsråd

Eva Siljeholm
Naturvårdshandläggare

Bilagor
1. Beslutskarta
2. Karta över Natura 2000-området
3. Skötselplan
4. Länsstyrelsen avvägning med avseende på remissyttranden
5. Hur man överklagar

Sändlista
Naturvårdsverket registrator@naturvardsverket.se
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Skogsstyrelsen, Östergötlands distrikt, Datalinjen 1, 583 30 Linköping
Sveriges Geologiska Undersökningar SGU sgu@sgu.se
Norrköpings kommun, Rådhuset, 601 81 Norrköping
Holmen skog, Kansligatan 10, 602 10 Norrköping
Naturskyddsförening Norrköping, Östra Promenaden 7A, 602 28 Norrköping
Jaktansvarig, Håkan Svensson, Kansligatan 10, 602 09 Norrköping

Intern sändlista
Reservatsförvaltningen

Djupadalens naturreservat

Bilaga 1

Karta tillhörande beslut om Djupadalens naturreservat beslutat den 28 september 2017. Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje.
Objektsnummer 2046217, dnr 511-663-2015. © Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket

Karta över Natura 2000-området, Stora Grundölen Bilaga 2

Karta tillhörande beslut om Djupadales naturreservat beslutat den 28 september 2017 och visar Natura 2000-området Stora Grundgölen med områdeskod SE0230293 och som ingår i Djupadalens naturreservat.
© Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Bilaga 4

Länsstyrelsens avvägning avseende inkomna remissvar
Norrköpings kommun skriver i sitt remissvar: "Naturreservatet föreslås ligga i ett område som enligt översiktsplanen är prioriterat för vindkraft. Innan nytt naturreservat bildas måste eventuell konflikt mellan vindkraft och naturreservat klaras av."

Länsstyrelsen bedömer att eventuell konflikt mellan vindkraft och naturreservat på platsen är avklarad sedan tidigare.

Staten har köpt marken från Holmen Skog AB för bildande av naturreservat inom utbytesprogram där skogsbolaget fick produktionsskogar av staten i utbyte mot skogar med höga naturvärden. De höga naturvärdena vid Djupadalen är sedan länge kända av Holmen Skog AB, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Norrköpings kommun och år 2010 kom området att ingå som ett objekt i utbytespaketet mellan Holmen Skog och staten. Det så kallade ESAB-paketet.

I kommunens tillägg till översiktsplanen om vindkraft beskriver kommunen vad som gäller inom de i planen utpekade prioriterade områdena för vindkraft.
"Kommunens inriktning är att Natura 2000-områden, naturreservat, beslutade biotopskyddsområden, naturminnen, våtmarksområden upptagna i länsstyrelsens inventering, sumpskogar identifierade av Skogsstyrelsen, större delar av riksintresse för natur, större delar av naturvårdsområden enligt klass 1, klass 2 och klass 3 i kommunens förteckning över värdefull natur, större delar av riksintressen enligt 4 kap. 3 § miljöbalken utgör olämpliga områden för vindkraftsetableringar."

Området Djupadalen finns med i kommunens naturvårdsprogram där det fått klass 1, högsta naturvärde. Delar av området är dessutom klassad av Skogsstyrelsen som Nyckelbiotop samt av regeringen och EU som Natura 2000-område.

Det ovan angivna ligger till grund för bedömningen att naturvårdsintresset väger tyngre än vindkraftsintresset inom föreslaget naturreservat.